

SÚVAHA – SÚČASŤ ÚČTOVNEJ ZÁVIERKY OBCE

Balance sheet – component of financial statements of municipality

Antónia Kovalčíková

Úvod

Obec zostavuje v jednotlivých obdobiach účtovnú závierku v štruktúre, ktorú definuje zákon o účtovníctve. V kontexte zákona v súčasnosti účtovná závierka obce v Slovenskej republike obsahuje všeobecné náležitosti a tieto súčasti: súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky. Základné ustanovenia o účtovnej závierke spoločné pre všetky účtovné jednotky, ktoré sú obsahom zákona o účtovníctve, sú konkretizované pre obce v opatrení MF SR o účtovnej závierke v znení platnom na určené obdobie. Pre individuálnu účtovnú závierku od roku 2008 (zostavenú za účtovné obdobie roku 2008 a ďalšie účtovné obdobia doteraz) je to opatrenie MF SR o individuálnej účtovnej závierke¹. Vzor súvahy a vysvetlivky na jej vyplňovanie sú uvedené v prílohe č. 1.² Označenie súvahy – výkazu individuálnej účtovnej závierky, ktorú zostavujú obce, v uvedenom opatrení MF SR je takéto: Súvaha Úč ROPO SFOV 1 – 01.

1. Základné členenie majetku, záväzkov a vlastného imania v súvahe obce

V súvahe individuálnej účtovnej závierky vykazuje obec ako účtovná jednotka vymedzené aktíva – majetok a vymedzené pasíva – záväzky, rozdiel majetku a záväzkov v ustanovenom členení. Súvaha zostavovaná v obciach v súčasnosti obsahuje okrem všeobecných náležitostí (na prvej strane) časti, v ktorých obce vykazujú majetok na strane aktív v základnom členení na neobežný majetok (časť A), obežný majetok (časť B), časové rozlíšenie (časť C) a vlastné imanie a záväzky na strane pasív v troch základných zoskupeniach, a to vlastné imanie (časť A), záväzky (časť B), časové rozlíšenie (časť C).

Podstata členenia majetku, vlastného imania a záväzkov na základné skupiny³ je uvedená v tabuľke na nasledujúcej strane.

---

¹ Opatrenie Ministerstva financií SR č. MF/25755/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky, termíny a miesto predkladania účtovnej závierky pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov.

² Uvedené opatrenie Ministerstva financií SR má tri prílohy. V prílohe č. 2 sú uvedené vzor výkazu ziskov a strát a vysvetlivky na jeho vyplňovanie. V prílohe č. 3 sú uvedené obsahové vymedzenie poznámok a tabuľky.

³ Spracované na základe opatrenia Ministerstva financií SR č. MF/25755/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky, termíny a miesto predkladania účtovnej závierky pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov - príloha č. 1.

Strana aktív

Strana pasív

SPOLU MAJETOK	VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY
A. NEOBEŽNÝ MAJETOK	A. VLASTNÉ IMANIE
I. Dlhodobý nehmotný majetok	I. Oceňovacie rozdiely
II. Dlhodobý hmotný majetok	II. Fondy
III. Dlhodobý finančný majetok	III. Výsledok hospodárenia
B. OBEŽNÝ MAJETOK	B. ZÁVÄZKY
I. Zásoby	I. Rezervy
II. Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy	II. Zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy
III. Dlhodobé pohľadávky	III. Dlhodobé záväzky
IV. Krátkodobé pohľadávky	IV. Krátkodobé záväzky
V. Finančné účty	V. Bankové úvery a výpomoci
VI. Poskytnuté návratné finančné výpomoci dlhodobé	
VII. Poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé	
C. ČASOVÉ ROZLIŠENIE	C. ČASOVÉ ROZLIŠENIE
D. VZŤAHY K ÚČTOM KLIENTOV ŠTÁTNEJ POKLADNICE⁴	D. VZŤAHY K ÚČTOM KLIENTOV ŠTÁTNEJ POKLADNICE⁴

2. Obsah súvahy obce z hľadiska vertikálnej štruktúry

Súvaha, spoločný vzor pre vymedzenú skupinu subjektov verejnej správy vrátane obcí, obsahuje presne určené súvahové položky (riadky súvahy), v ktorých sa uvádzajú hodnoty zostatkov príslušných účtov ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Tie sa postupne kumulujú do súčtových riadkov smerom hore. Celková hodnota majetku sa vykazuje ako prvý údaj – prvý riadok na strane aktív a celková hodnota vlastného imania a záväzkov sa vykazuje ako prvý údaj – prvý riadok na strane pasív.⁵

Sumy súvahových položiek (súvahové stavy) sa od roku 2012 (v súvahe zostavenej za účtovné obdobie roku 2012 a ďalšie účtovné obdobia doteraz) uvádzajú v eurách zaokrúhlene na dve desatinné miesta.

Medzi položky s významnými hodnotami na strane aktív, ktoré vykazujú obce, patria súvahové položky v časti A. Neobežný majetok, najmä dlhodobý hmotný majetok – *pozemky, stavby, samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí, dopravné prostriedky* a ďalšie druhy dlhodobého hmotného majetku. K vykazovaným položkám dlhodobého nehmotného majetku patrí napríklad *softvér, drobný dlhodobý nehmotný majetok a ostatný dlhodobý nehmotný majetok*. Osobitnými vykazovanými položkami v tejto časti súvahy v obciach v porovnaní s ďalšími subjektmi verejnej správy, napríklad s rozpočtovými a príspevkovými

⁴ Pre úplnosť uvádzame v základnej štruktúre súvahy na strane aktív aj na strane pasív časti D. *Vzťahy k účtom klientov štátnej pokladnice*; tieto časti obce nevyplňajú.

⁵ V súčasnosti obsahuje súvaha na strane aktív 100 jednotlivých súvahových položiek a 14 súčtových riadkov, teda spolu 114 riadkov; na strane pasív 57 jednotlivých súvahových položiek a 12 súčtových riadkov, teda spolu 69 riadkov.

organizáciami, sú položky dlhodobého finančného majetku – *podielové cenné papiere a podiely, realizovateľné cenné papiere* a ďalšie druhy dlhodobého finančného majetku. Ako špecifické súvahové položky na strane aktív, vykazované na novom základe v účtovníctve obcí, a to vo vzťahu ku konsolidovanej účtovnej závierke účtovnej jednotky verejnej správy zostavovanej obcou sa osobitne vykazujú zúčtovacie vzťahy medzi subjektmi verejnej správy. V obciach sú to najmä zúčtovacie vzťahy vyjadrujúce vzťah medzi obcou a jej zriadenými rozpočtovými a príspevkovými organizáciami, konkrétne súvahová položka na strane aktív *Zúčtovanie transferov rozpočtu obce a vyššieho územného celku* a vzťah medzi obcou a jej zriadenými rozpočtovými organizáciami, konkrétne súvahová položka na strane aktív *Zúčtovanie odvodov príjmov rozpočtových organizácií do rozpočtu zriaďovateľa*. Okrem toho v rámci obežného majetku vykazujú obce zásoby (najmä *materiál*), rôzne druhy pohľadávok (najmä *krátkodobých pohľadávok, v rámci nich špecifické pohľadávky obce ako pohľadávky z nedaňových príjmov obcí, pohľadávky z daňových príjmov obcí*), zostatky *peňažných prostriedkov v pokladnici* a na *bankových účtoch, ceniny, poskytnuté návratné finančné výpomoci* a ďalšie druhy majetku. V časti C. Časové rozlíšenie na strane aktív vykazujú obce najmä *náklady budúcich období*, v niektorých prípadoch aj *príjmy budúcich období*.

V súvahe na strane pasív vykazujú obce ako súčasť vlastného imania predovšetkým výsledok hospodárenia, ktorý sa v súčasnosti (od roku 2008) v účtovníctve obcí zisťuje na aktuálnej báze ako rozdiel výnosov a nákladov. Vykazuje sa ako dve samostatné súvahové položky, a to *Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie* (kladný účtovný výsledok hospodárenia */+/, záporný účtovný výsledok hospodárenia *-/-**) a *Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov*. Osobitnými vykazovanými položkami v tejto časti súvahy v obciach v porovnaní s ďalšími subjektmi verejnej správy, napríklad s rozpočtovými a príspevkovými organizáciami, sú *oceňovacie rozdiely*. Ako špecifické súvahové položky, vykazované na novom základe v účtovníctve obcí, a to vo vzťahu k súhrnnej účtovnej závierke zostavovanej Ministerstvom financií SR sa osobitne vykazujú aj na strane pasív zúčtovacie vzťahy medzi subjektmi verejnej správy. V obciach je to napríklad súvahová položka *Ostatné zúčtovanie rozpočtu obce a vyššieho územného celku*. V súvahe každej obce na strane pasív sú vykázané rôzne druhy záväzkov. Patria k nim *rezervy*⁶, *záväzky zo sociálneho fondu, ostatné dlhodobé záväzky, krátkodobé záväzky voči dodávateľom, zamestnancom, orgánom sociálneho*

---

⁶ Rezervy sa tvoria aj v obciach v súlade s § 26 zákona o účtovníctve. Rezervy sú záväzky s neistým časovým vymedzením alebo výškou. Podľa ods. 3 § 26 ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, je účtovná jednotka povinná vytvoriť rezervy v súlade s účtovnými zásadami a účtovnými metódami. Podľa zmeny

poistenia a zdravotného poistenia, daňové záväzky z ostatných priamych daní a ďalšie dlhodobé a krátkodobé záväzky. V súvahe obcí osobitnými vykazovanými položkami v časti záväzky v porovnaní s ďalšími subjektmi verejnej správy, napríklad s rozpočtovými a príspevkovými organizáciami, sú *bankové úvery a výpomoci*. K položkám s významnou hodnotou na strane pasív patria *výnosy budúcich období*, vyjadrujúce predovšetkým zdroj financovania dlhodobého majetku – kapitálové transfery, zdroj prijatých peňažných prostriedkov od subjektov mimo verejnej správy vo forme transferov bez určenia účelu, ako aj položku časového rozlišovania výnosov. Spolu s výdavkami budúcich období sa vykazujú v súvahe v časti C. Časové rozlíšenie na strane pasív.

3. Obsah súvahy obce z hľadiska horizontálnej štruktúry

Horizontálna štruktúra súvahy, ktorú tvoria jednotlivé stĺpce, vyjadruje štruktúru vykazovania informácií za určené obdobia. V súvahe sa vykazujú informácie o majetku, vlastnom imaní a záväzkoch za bežné účtovné obdobie a bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. Za bežné účtovné obdobie sa vyказuje majetok v ocenení brutto, korekcia a v netto ocenení. Brutto vyjadruje ocenenie majetku v účtovníctve v čase, keď jednotlivé druhy majetku obec nadobudla alebo keď majetok vznikol. Každý druh majetku sa ocení v súlade so zákonom o účtovníctve (obstarávacou cenou, vlastnými nákladmi, reprodukčnou obstarávacou cenou, menovitou hodnotou alebo reálnou hodnotou). V takomto ocenení je vykazovaná v stĺpci Brutto podstatná časť položiek majetku. V prípadoch stanovených zákonom o účtovníctve sa ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, upraví hodnota majetku. V takomto upravenom ocenení sa v stĺpci Brutto vykazujú špecifické položky majetku, v súčasnosti v obciach napríklad cenné papiere držané do splatnosti (pri cenných papieroch držaných do splatnosti sa ich ocenenie odo dňa vyrovnania ich nákupu do dňa ich splatnosti postupne zvyšuje o úrokové výnosy⁷) a vymedzené druhy majetku, ak sú ocenené v cudzej mene (vymedzený majetok vyjadrený v cudzej mene prepočíta účtovná jednotka ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná jednotka na eurá v súlade so zákonom o účtovníctve⁸). Korekcia vyjadruje ocenenie zníženia hodnoty majetku ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Korekčné položky sú oprávky k dlhodobému nehmotnému majetku a odpisovanému dlhodobému hmotnému majetku (kumulované odpisy) a opravné položky k jednotlivým druhom majetku. Obce odpisujú v kontexte zákona o účtovníctve dlhodobý

---

v zákone o účtovníctve s účinnosťou od 1. 1. 2014 uvedené ustanovenie z § 26 ods. 3 nie je povinná použiť účtovná jednotka, ktorá nie je založená alebo zriadená na účet podnikania.

⁷ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 27 ods. 9.

nehmotný majetok a dlhodobý hmotný majetok okrem výnimiek (neodpisujú sa pozemky, predmety z drahých kovov a iný majetok vymedzený osobitnými predpismi) v súlade s účtovnými zásadami a účtovnými metódami. Podľa zmeny v zákone o účtovníctve s účinnosťou od 1. 1. 2014 obec ako účtovná jednotka, ktorá nie je založená alebo zriadená na účet podnikania, si môže určiť v odpisovom pláne odpisy podľa osobitného predpisu (zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov), ak sú v tomto osobitnom predpise určené inak ako podľa zákona o účtovníctve. Opravné položky sa tvoria aj v obciach v súlade so zásadou opatrnosti podľa zákona o účtovníctve (ocenenie majetku sa upraví opravnými položkami, ak existuje opodstatnený predpoklad zníženia hodnoty majetku pod jeho účtovnú hodnotu; opravné položky sa zrušia alebo sa zmení ich výška, ak nastane zmena predpokladu zníženia hodnoty⁹). Podľa zmeny v zákone o účtovníctve s účinnosťou od 1. 1. 2014 uvedené ustanovenie § 26 ods. 4 nie je povinná použiť účtovná jednotka, ktorá nie je založená alebo zriadená na účet podnikania. Netto ocenenie majetku, predstavujúce rozdiel brutto ocenenie a korekcia, je treťou hodnotou vykazovaných súvahových položiek majetku v bežnom účtovnom období a hodnotou majetku, v ktorej sa vykazujú súvahové položky majetku za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie.

Abstrakt

V príspevku sú spracované výsledky analýzy súvahy obce v súčasnom období vývoja účtovníctva na Slovensku. Predmetom analýzy bola súvaha ako súčasť individuálnej účtovnej závierky z hľadiska štruktúry a obsahu. V prvej časti je uvedené základné členenie majetku, záväzkov a vlastného imania v súvahu obce. Majetok vykazujú obce v základnom členení na neobežný majetok, obežný majetok a časové rozlíšenie, vlastné imanie a záväzky v troch základných skupinách, a to vlastné imanie, záväzky a časové rozlíšenie. V druhej a tretej časti je konkretizovaný obsah súvahy obce z hľadiska vertikálnej a horizontálnej štruktúry.

Kľúčové slová:súvaha, obec, majetok, záväzky, vlastné imanie

Summary

The article discusses results of analyses of the balance sheet of municipality in the present accounting development in Slovakia. The subject of the analysis was balance sheet as component of individual financial statements in terms of structure and content. Primary split of assets, liabilities and equity in the balance sheet of municipality is defined in the first part of the article. Assets of the municipality are primary divided into non-current assets, current assets and accruals. Equity and liabilities are recognized in three basic groups - equity, liabilities and accruals. The content of balance sheet of municipality in terms of vertical and horizontal structure is defined in second and in third part of the article.

Key words:balance sheet (statement of financial position), municipality, assets, liabilities, equity

⁸ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 24 ,

⁹ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, § 26 ods. 4.

JEL klasifikácia: M41

Použitá literatúra

- [1] KOVALČÍKOVÁ, A. – KORDOŠOVÁ, A. 2014. Účtovníctvo obcí. Bratislava : EKONÓM, 2014. 177 s. ISBN 978-80-225-3845-9.
- [2] Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
- [3] Opatrenie MF SR č. MF/25755/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky, termíny a miesto predkladania účtovnej závierky pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov.

Kontakt

Antónia Kovalčíková, doc., Ing., PhD., Katedra účtovníctva a audítorstva FHI EU v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, tel.: +421 2 672 95 771, e-mail: antonia.kovalcikova@euba.sk